

Susanna Nytell
Margareta Sjöholm

Samordning av syskonförtur och beräkning av kötid i förskola och annan pedagogisk verksamhet i Täby kommun

Sammanfattning

I Täby kommun har olika huvudmän för förskolor och annan pedagogisk verksamhet olika regler för syskonförtur och beräkning av kötid. Detta gör att det blir svårare för vårdnadshavare att få en tydlig bild över deras barns plats i kön och göra ett välinformerat val. Ur ett invånarperspektiv finns därför stora fördelar med en samordning av reglerna.

Det finns stöd i skollagen för att en kommun kan verka för att ett gemensamt kö- och regelsystem ska gälla för de förskolor som godkänts av kommunen, samt att kommunen har rätt att granska de urvalsgrunder som används. Detta bör även gälla pedagogisk omsorg. För övriga former av annan pedagogisk verksamhet är frågan inte reglerad i skollagen.

Utifrån denna bakgrund föreslås en samordning av reglerna fr.o.m. den 1 november 2015. Utförarna har fått möjlighet att komma med synpunkter på förslaget, och de få svar som kom inkommit har varit positiva till samordningen av köreglerna.

Syskonförtur och beräkning av kötid i Täby idag

Idag har varje enskild huvudman för förskolor och annan pedagogisk verksamhet¹ i Täby kommun möjlighet att välja egna regler för syskonförtur och beräkning av kötid, vilket gör att det förekommer tre olika regler för syskonförtur och två olika sätt att beräkna kötid:

Olika former av syskonförtur – förtur kan ges till barn som har:

- syskon placerade vid samma enhet
- syskon placerade inom huvudmannens företag
- äldre syskon upp till tio års ålder placerade vid någon enhet i kommunen

Olika former av beräkning av kötid – kötiden kan räknas från:

- ansökningsdatum

---

¹ Annan pedagogisk verksamhet utgörs i detta sammanhang vanligtvis av pedagogisk omsorg (familjedaghem), men reglerna kan även tillämpas exempelvis för placering vid omsorg på obekväm arbetstid ("nattis").

- födelsedatum

Konsekvenser för vårdnadshavare

Att olika huvudmän har olika regler för syskonförtur och beräkning av kötid skapar otydlighet för föräldrar kring vad som gäller för placering i förskola och annan pedagogisk verksamhet. Det system för förskoleval som kommunen använder kan redovisa en köbild för varje förskola. Den köbilden kan ta hänsyn till syskonförtur och kötid om samtliga förskolor har samma regler för syskonförtur och för beräkning av kötid. Idag kan vårdnadshavare alltså inte få någon tydlig bild över hur deras barn ligger till i kön.

Detta gör att det blir svårare för vårdnadshavare att göra ett väl informerat val av vilka förskolor och/eller annan pedagogisk verksamhet de ska ställa sitt barn i kö till. Eftersom det är vårdnadshavarnas ansvar att välja köalternativ och att ändra dem om de inte får plats där de först önskat så är det viktigt att de får så bra information som möjligt kring valet. Detta skulle underlättas av samordnade regler för syskonförtur och beräkning av kötid. Ur ett invånarperspektiv finns därför stora fördelar med en samordning av reglerna.

Det finns även tänkbara nackdelar för vårdnadshavare med en samordning. Dels skulle det kunna bli svårare att få plats på en förskola för de som flyttar till kommunen och vars barn därmed har kortare kötid beräknat utifrån ansökningsdatum. För dessa familjer skulle det kunna vara en fördel att kötiden beräknas utifrån födelsedatum. Det är dock mycket få förskolor som tillämpar sådana regler idag och därför är det troligtvis inte så många familjer som blir hjälpta av detta.

När det gäller både köregler och syskonförtur finns förstås en risk att vissa familjer har utgått från nuvarande system i sin planering och räknar med att det kommer att bestå. Därför krävs relativt lång framförhållning så att barn som redan står i kö inte ska få förändrade förutsättningar utan att ha känt till det på förhand (se "Förslag till samordning och genomförande" nedan).

Vad säger skollagen om samordning av regler

I skollagens 2:a kap. paragraf 8 behandlas huvudmannens ansvar för utbildningen. I lagkommentarer² till det avsnittet framhålls att det är rimligt att samma regelsystem i så stor utsträckning som möjligt ska gälla för alla skolor, och eftersom förskolan enligt skollagen är en skolform gäller det även förskolan. Enligt 2 kap. paragraf 12 får kommunen fullfölja sin skyldighet att erbjuda förskola genom att erbjuda barnen motsvarande utbildning i fristående förskola. För att

² <http://www.jpifonet.se/dokument/Lagkommentarer/799144/2-kap-8---Huvudmannens-ansvar-for-utbildningen?id=71741>

detta ska vara praktiskt genomförbart är någon form av samordning av systemet för val av plats nödvändig.

I skollagens 8 kap. paragraf 19 fastslås att "om det inte finns plats för alla sökande till en förskoleenhet, ska urvalet göras på de grunder som den kommun där förskoleenheten är belägen godkänner." I lagkommentarer³ till det avsnittet framhålls att "avsikten är att urvalsgrunderna ska granskas av lägeskommunen i samband med dess prövning av huvudmannens ansökan om godkännande. Urvalsgrunder som enligt förarbeten och praxis brukas anses som godtagbara är bland annat syskonförtur, geografisk närhet och anmälningsdatum."

Det finns alltså stöd i skollagen för att en kommun kan verka för att ett gemensamt kö- och regelsystem ska gälla för de förskolor som godkänts av kommunen, samt att kommunen har rätt att granska de urvalsgrunder som används. Detta bör även gälla pedagogisk omsorg. För övriga former av annan pedagogisk verksamhet är frågan inte reglerad i skollagen.⁴ Rättsläget på området är dock inte helt klarlagt, varför förslaget gäller en samordning av köreglerna, vilket ingen av huvudmännen inom förskola och pedagogisk omsorg i Täby kommun har motsatt sig.

Förslag till samordning och genomförande

Med tanke på de fördelar för vårdnadshavare och det stöd i skollagen som redovisats ovan föreslås att barn- och grundskolenämnden beslutar om följande samordning av köreglerna för förskola och annan pedagogisk verksamhet:

1. Syskonförtur beviljas för syskon till barn som redan är placerat/placerade inom offentligt finansierad förskola eller annan pedagogisk verksamhet inom Täby kommun. Förturen gäller endast till den förskoleenhet eller den pedagogiska verksamhet som syskonet/syskonen är placerat/placerade vid.
2. Barnets kötid utgår från ansökningsdatum.
3. Samordningen träder i kraft den 1 november 2015.

En första information till utförare skedde vid ett utförmöte i maj 2014, därefter skickades e-post till alla utförare. På mötet såväl som i e-postmeddelandet ombads utförarna att inom en utsatt tid (ca två veckor) komma med synpunkter på förslaget. De svar som kom in var positiva till samordningen av köreglerna. Om nämnden beslutar att samordning av reglerna ska ske fr.o.m. den 1 november 2015 kommer samtliga huvudmän och samtliga vårdnadshavare till barn som redan står i kö informeras skriftligen om den framtida förändringen under andra halvan av oktober 2014, det vill säga mer än ett år i förväg.

³ <http://www.jpifonet.se/dokument/Lagkommentarer/729239/8-kap-19--skollagen---Urval?id=82471>

⁴ Enligt juristen Simon Jernlöf på JP Infonet finns stöd för detta i skollagens 25 kap 10 §.

Informationen kommer att finnas på kommunens hemsida med tydliga exempel på hur det kan se ut i systemet efter förändringen. Tidplanen har stämts av med leverantör av systemet för förskoleval som bekräftat att den planerade tidpunkten för samordningen är lämplig.